COL·LECCIÓ D´EINES QUE FORMEN PART DEL NOSTRE PATRIMONI HISTÒRIC

Vicent Bes i Aloy; Col·laboració:
Jorge A. Alonso Berzosa

EINES DE CONREU

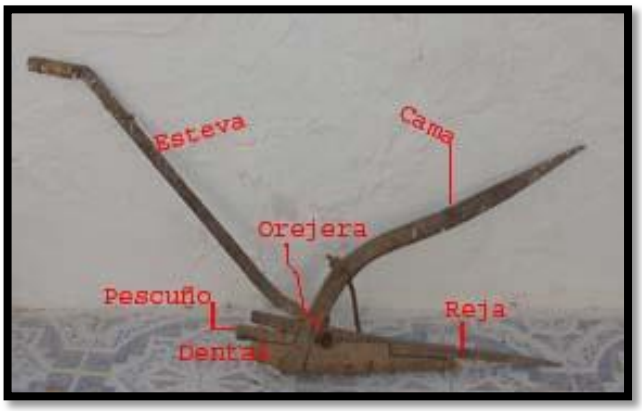

ARADA ROMANA. Tenia com a missió moure la terra per airejar i era tirat per animals principalment mules o cavalls. Segons el tipus de dental aquest podia ser de ferro o de fusta, el més antic era de fusta. Consta d'una reixa de ferro que penetra a la terra i la remou, aquesta va unida al dental que és una peça de fusta, principalment d'alzina, aquesta peça és travessada per les orelleres, on s'asseguren la esteva i el llit. Tots aquests components s'unien a un pal de fusta, anomenat timó, per mitjà d'un cargol i una laija.

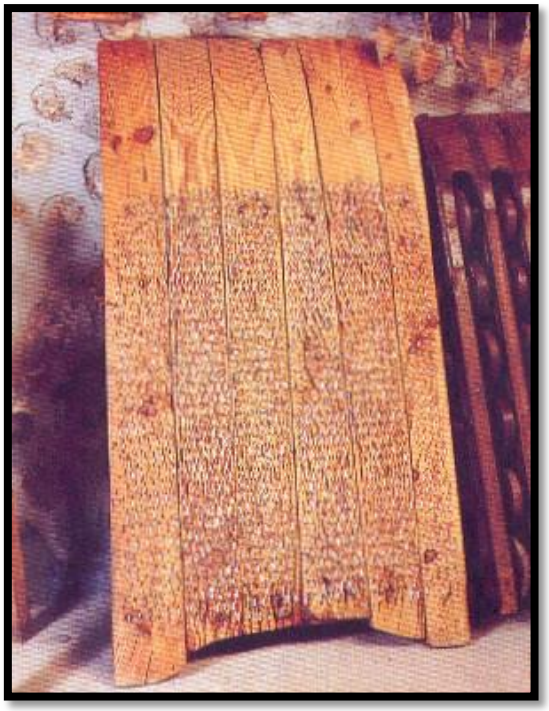

TRILLO és una antiga eina agrícola que es destinava a separar el blat de la palla, és a dir, a trillar. És un tauler gruixut, fet amb diverses taules, de forma rectangular o trapezial, amb la part frontal una mica més estreta i corbada cap amunt i el ventre està guarnit de resquills tallants de pedra, o de serres metàl·liques.

«…de tres a cuatro pies de ancho y unos seis de largo, variando frecuentemente estas dimensiones, y se compone de dos o tres tablones ensamblados unos con otros, de más de cuatro pulgadas de grueso, en los que se hallan embutidas por su parte inferior muchos pedernales muy duros y cortantes que arrastran sobre las mieses. En la parte anterior hay clavada una argolla para atar la cuerda que le arrastra, y a la que se enganchan comúnmente dos caballerías; y sentado un hombre en el trillo lo conduce dando vueltas sobre la parva extendida en la era. Si el hombre necesita más peso, pone encima piedras grandes»

Claudio Boutelou 1806

LES SOQUETES solien ser peces de fusta buides, per tal de protegir els dits al seu interior, reduint així el perill de tallar-se amb la falç. Moltes d'elles portaven més un cordill enganxat en dos orificis a l'extrem més proper al canell, amb l'objectiu de lligar al braç del segador i impedir que se li caigués durant el seu ús

LA CORBELLA és un instrument d'acer usat per tallar els cereals, segar, la seua forma és de mitja lluna i amb una sèrie de dents de serra a la part interior, amb una empunyadura de fusta

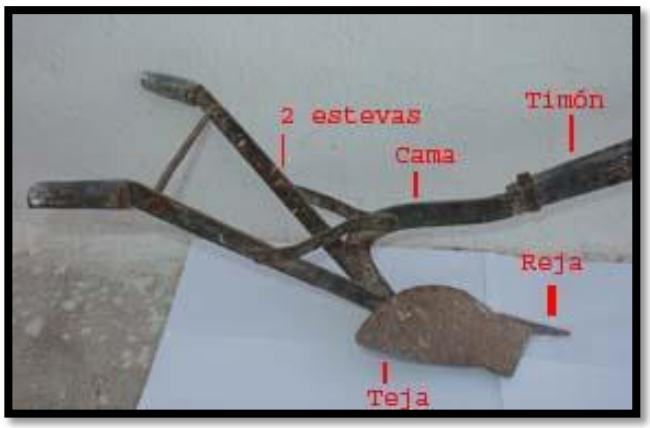

LA VERTEDERA s'usava per voltejar la terra i preparar-la per la sembra. Per moure s'usaven les mules o ases i després d'ella l'agricultor per dirigir-la. Les parts més importants són: Llit de ferro. Reixa o enformador La teula, per voltejar la terra. Dos esteves. El llit subjecta totes aquestes peces al timó

ENTAULADORA
Es tracta d'un senzill tauler de fusta de una perera. Compta amb dos ferros i dues anelles que permetien lligar-la a la ferramenta del cavall. Els treballs del camp eren molt costosos de fer. En el cas d'aquesta peça requeria d'un home que pugés a sobre i d'un cavall que tirés del mateix. La seva grandària varia en funció del cultiu que s'anava a destinar el camp. Servia per després de llaurar i fer els cavallons, aplanar la terra

FORCA. (del llatí *furca*). Està formada per un mànec llarg, usualment de fusta, que acaba en dues o més puntes anomenades "grills"; aquests poden ser del mateix material o formar una peça diferent. La que aquí veiem, és una Forca artesana de fusta de 3 puntes de manera que no és per a materials molt pesats, per la palla o el pinso dels animals

GANXETS
És una eina de ferro, amb 5 ganxos que serveixen per remoure la terra, per mantenir "la saó" (el sòl de sota de les collites) i matar les males herbes. Per no regar tant, mantenir la humitat de la terra.

AIXADETA
La aixadeta té múltiples aplicacions, com ara: birbar, fer regates, trasplantar ....

PIC

El pic serveix per a foradar, partir o rebaixar pedra.

ESTRIS DE LA LLAR

GERRA
Recipient de fang amb forma de vas de perfil ovalat, boca i peu estrets i en general sense nanses. La gerra ha estat tradicionalment utilitzada per emmagatzemar vi, oli i grans de cereal. Les més xicotetes poden estar parcialment o totalment vidriades i utilitzar per a tot tipus de líquids i llavors, així com en la matança del porc.

CÀNTIR
Atuell de fang, de boca ampla d'ompliment i una o dues nanses, emprada per a transportar i contenir líquids. Per extensió, també es deia càntir al contingut del recipient: un càntir de llet, un càntir de vi, etc

CÀNTIR DE LLET

També es diu càntir al recipient de làmina d'acer o palastre que serveix per transportar i contenir la llet en les vaqueries

GIBRELL

Recipient d'argila que fabricaven els artesans de la zona i servia per a tasques domèstiques. El seu pes era considerable ja que també es buscava la seva robustesa. Es podia utilitzar per a un munt de tasques, des de lavabo, fins pastar embotit per a les matances.

MOLINET

El funcionament del molinet manual, és senzill i es basa en una palanca situada a la part superior que fa girar un conjunt d'engranatges a l'interior de la màquina, els quals molen els grans sencers de cafè que s'introdueixen per la part de dalt i cauen dins d'aquest sistema és polvoritzats, a mesura que el cafè es va molent, i quan les partícules són prou petites, cau i es recull en un calaix inferior, llavors ja està llest per a la cafetera.

LA MANXA

La manxa és un instrument que serveix per bufar, aspirant l'aire i acomiadant després amb força en una direcció determinada i així, quan el foc no cremava bé amb ell avivava

ESCALFADOR

L'escalfador era utilitzat per escalfar el llit en el cru hivern, s'introduïa en el mateix unes brases del foc i es feia passar diverses vegades per els llençols perquè aquestes quedessen calents.

MORTER

El morter es un estri petit i portàtil, que serveix per picar i triturar substàncies, utilitzat en la cuina per moldre-hi espècies, llavors, alls o altres ingredients gastronòmics, consistent en un recipient en forma de bol i un mall que agafa amb una sola mà la base de colpejar la base i els laterals interns del bol mol el producte contingut en ell.

“FRESQUERA”

Davant l'absència de neveres, els carners servien per guardar al seu interior aliments com la carn, el peix, el formatge, els ous, la mantega, i fins i tot aliments ja preparats perquè estiguessin frescos. En el seu exterior estava recoberta per una tela metàl·lica. D'aquesta manera es trobava protegida de l'atac dels insectes. Aquesta malla o tela metàl·lica era molt espessa.

La “fresquera” i la botija eren elements fonamentals del confort familiar a l'hora de mantenir frescos tant els aliments com l'aigua

La BOTA va sorgir davant la necessitat de comptar amb un recipient que resultés fàcil de transportar i ho mantingués en una temperatura estable. Elaborat mitjançant el tractament del cuir, ofereix un orifici de sortida, amb el qual és possible beure amb facilitat. **BOTIJA** l'exemplar més antic data de l'Edat del Bronze, és un recipient de fang cuit que permet conservar l'aigua fresca i beure a través d'un broc, mentre l'aire entra a través de la boca per on s'omple l'aigua. **EL PORRÓ**, una modificació de l'anterior, és una ampolla de vidre amb dos tubs: un per a l'entrada del líquid i l'aire i un altre per a la sortida del líquid, que generalment és vi.

FOGUER DE PETROLI.

Antic fogó de cuinar a base de petroli, dels anys 1950-1960

FERRADA

Tenia usos molt diversos el més comú era el de posar en remull la roba**.**

BRASER. **CONCA.**

El braser era un recipient en què es tiraven i conservaven les brases per escalfar-se.

EINES I ESTRIS VARIS

LA ROMANA

La romana és un instrument que serveix per pesar, composta d'una palanca de braços molt desiguals, amb el fidel sobre el punt de suport. El cos que s'ha de pesar es col·loca a l'extrem del braç menor, i s'equilibra amb un piló o pes constant que es fa córrer sobre el braç major, on hi ha traçada l'escala dels pesos.

LA BALANÇA.

La balança és un instrument que serveix per mesurar el pes. És una palanca de primer gènere de braços iguals que, mitjançant l'establiment d'una situació d'equilibri entre els pesos de dos cossos, permet mesurar masses

LES TISORES I LA MÀQUINA DE TALLAR EL PÈL.

La tisora per tallar i fer-li la crinera i la cua als animals.

La màquina de tallar els cabells s'utilitzava per esquilar-les, és a dir, per tallar-los el pèl.

FANALS.

Els fanals els havia d'oli i altres de vela. Es posaven en els carruatges quan circulava per la nit.

LACORRIOLA.

Una corriola politja, és una màquina simple, un dispositiu mecànic de tracció, que serveix per transmetre una força. Peça que gira al voltant d'un eix pel qual passa una corda i permet pujar i baixar pesos

SEDAS – GARBELL

Sedàs és un cilindre que té en una de les seves bases una tela molt fina la qual servia per separar la farina del segó

Les garbells són cilindres que tenen en una de les seves bases una tela de filferros entrecreuats i amb una separació apropiada per al seu ús, amb la missió de separar mescles, a més gruix de les barreges més separació dels filferros.

ESPARDENYA DE RAMALET

Era una espardenya d'origen molt antic i portava aquest nom pel tirant o ramalet utilitzat per subjectar l'espardenya al peu

BIBLIOGRAFIA:

- **Museu Valencià d´Etnologia**